

Sygn. akt II KK 181/20

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 2 lipca 2020 r.,
sprawy 1) C. K.S. , 2) G. S. , 3) A. S.
skazanych z art. 296§2 k.k. i innych
z powodu kasacji wniesionych przez obrońców skazanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 listopada 2020 r., sygn. akt II AKa (...)
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w S.
z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...)
na podstawie art. 535§3 k.p.k

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasacje jako oczywiście bezzasadne,**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata P. S.(
Kancelaria Adwokacka w Ł.) – obrońcy z urzędu skazanej A. S.
kwotę 738 zł (siedemset trzydzieści osiem), w tym 23% VAT za
sporządzenie i wniesienie kasacji,**
- 2. zwolnić skazanych od ponoszenia kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S., wyrokiem z dnia 21 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...):

I. oskarżonego C. K. S. uznał za winnego popełnienia:

1. czynu wyczerpującego dyspozycję art. 296 § 2 i § 3 k.k. i art. 300 § 2 i § 3 k.k. i art. 585 § 1 k.s.h. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. i art. 4 § 1 k.k. i za to skazał go karę 3 lat pozbawienia wolności oraz 160 stawek dziennych grzywny przyjmując wysokość jednej stawki na kwotę 300 złotych;

2. czynu wyczerpującego dyspozycję 297 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. i art. 4 § 1 k.k. i za to skazał go na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz karę 120 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 300 złotych.

Na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. postępowanie karne wobec C. K. S. co do zarzutów opisanych w pkt III, IV, V, VI, VII i VIII części wstępnej wyroku umorzył. Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec tego oskarżonego karę łączną 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 170 stawek dziennych po 300 złotych każda.

II. oskarżoną G. S. ż uznał za winną popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 296 § 2 i § 3 k.k. i art. 300 § 2 i § 3 k.k. i art. 301 § 1 k.k. i art. 308 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to skazał ją na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę 150 stawek dziennych grzywny przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 250 złotych;

III. oskarżoną A. S. uznał za winną popełnienia czynu wyczerpującego dyspozycję art. 296 § 2 i § 3 k.k. w zw. z art. 300 § 2 i § 3 k.k. i art. 301 § 1 k.k. w zw. z art. 308 k.k. i art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 4 § 1 k.k. i za to skazał ją na karę 2 lat pozbawienia wolności oraz karę 140 stawek grzywny przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 200 złotych.

Na podstawie art. 41 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonych zakaz prowadzenia wszelkiej działalności gospodarczej oraz zajmowania stanowisk kierowniczych w spółkach prawa handlowego:

- a) wobec C. K.S. na okres 7 lat;
- b) wobec G. S. na okres 6 lat;
- c) wobec A. S. na okres 5 lat.

Na podstawie art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. zobowiązał solidarnie oskarżonych C. K. S. , G. S. i A. S. do naprawienia wyrządzonej szkody poprzez uiszczenie na rzecz wymienionych w części dyspozytywnej wyroku pokrzywdzonych odpowiednich sum pieniężnych.

Sąd Apelacyjny w (...) po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych, wyrokiem z dnia 19 listopada 2019 r., sygn. akt II AKa (...) zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- a) uchylił orzeczenie o łącznej karze pozbawiania wolności orzeczonej wobec C. S. ;

b) z opisu czynu przypisanego oskarżonemu C. S. w pkt 1 zaskarżonego wyroku wyeliminował kwestię dotyczącą zbycia zabudowanych nieruchomości położonych w D. oraz przyjął, że zarzucanego czynu dopuścił się od 10 stycznia 2000 r. do 25 kwietnia 2002 r. zaś orzeczoną karę pozbawienia wolności obniżył do 2 lat i 10 miesięcy;

c) z opisu czynu przypisanego oskarżonej G. S. w pkt 5 zaskarżonego wyroku wyeliminował kwestię dotyczącą zbycia zabudowanych nieruchomości położonych w D. a orzeczoną karę pozbawienia wolności obniżył do 2 lat i 4 miesięcy.

d) na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego C. S. łączną karę pozbawienia wolności w wymiarze 3 lat i 6 miesięcy.

W pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego zaskarżyli kasacjami obrońca skazanych C. S. i G. S. oraz obrońca skazanej A. S. .

Obrońca skazanych C. S. i G. S. zaskarżył wyrok w części dotyczącej obojga oskarżonych, co do całości rozstrzygnięcia. Wyrokowi temu zarzucił rażące naruszenia prawa procesowego, które miały wpływ na jego treść:

- 1) art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. poprzez błędne określenie czynu przypisanego obu oskarżonym po zmianach dokonanych w punktach 1) b) i c) wyroku;
- 2) art. 433 § 2 k.p.k. poprzez nierozważenie i pominięcie części zarzutów apelacji, m.in. w zakresie wyprowadzania pieniędzy ze spółki T. i rażącej niewspółmierności kary;
- 3) art. 438 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. z powodu nieuchylenia wyroku przy istniejących oczywistych błędnych ustaleniach faktycznych w wyniku błędnej nielogicznej i sprzecznej z podstawowym doświadczeniem życiowym ocenie dowodów.

Podnosząc powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Obrońca skazanej A. S. zaskarżył wyrok Sądu odwoławczego w zakresie ww. skazanej w całości, z wyłączeniem pkt. 3 i 4. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił: 1. obrazę art. 201 k.p.k. oraz art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie wniosków dowodowych obrońcy o dopuszczenie dowodu z nowej opinii biegłych psychiatrów oraz zwrócenia się do Sądu Apelacyjnego w (...) celem zażądania akt postępowania II AKa (...), w sytuacji, w której przesłuchanie biegłych psychiatrów na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym w (...) ujawniło nowe sprzeczności w treści ich opinii, a to w zakresie stwierdzenia (lub braku stwierdzenia, vide opinia ustna uzupełniająca) u oskarżonej choroby afektywnej dwubiegunowej, co wyłącza możliwość oparcia o tę opinię ustaleń faktycznych, a przy tym uniemożliwia kontrolę sposobu w jaki biegli doszli do stawianych przez nich wniosków w zakresie pełnej poczytalności oskarżonej przez cały okres czynu, co powoduje konieczność skorzystania z nowej opinii wydanej przez inny zespół psychiatrów, po zapoznaniu

się przez ten zespół ze wszystkimi opiniami złożonymi w sprawie II AKa (...) przed Sądem Apelacyjnym w (...);

2. obrazę art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z 457 § 3 k.p.k. poprzez niedokonanie prawidłowej oceny stawianego w apelacji zarzutu błędów w ustaleniach faktycznych oraz uznanie, że ustalenia te były prawidłowe tj.:

a) błędne ustalenie, iż oskarżona, w całym okresie objętym zarzutem miała zachowaną zdolność rozpoznawania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem, w sytuacji kiedy zgromadzone w aktach sprawy opinie ujawniają sprzeczności co do stwierdzonych u oskarżonej zaburzeń, tj. choroby afektywnej dwubiegunowej, przez co nie można wykluczyć, że w okresie objętym zarzutem, chociażby fragmentarycznie, oskarżona miała poczytalności ograniczoną lub w znacznym stopniu zniesioną;

b) błędne ustalenie, iż oskarżona, wspólnie i w porozumieniu z G. i C. S. , w wykonaniu z góry powziętego zamiaru doprowadziła do usunięcia środków finansowych spółki w kwocie 2.298.749,50 zł, w sytuacji kiedy nie wynika to z zebranego materiału dowodowego, a oskarżona nie miała wiedzy o działaniach podejmowanych przez pozostałych współoskarżonych w tym zakresie;

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wywiedzione kasacje okazały się oczywiście bezzasadne, co upoważniało do ich oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie rozważań przypomnieć należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia i przysługuje stronie, stosownie do art. 519 k.p.k., od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie, tylko w powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 523 § 1 k.p.k.).

W ocenie Sądu Najwyższego zarówno sposób zredagowania zarzutów kasacyjnych, jak i argumentacja wyrażona na ich poparcie wskazują, w przeważającej mierze, wyłącznie na niepogodzenie się skarżących z treścią wyroku Sądu I instancji, a nie wyroku Sądu odwoławczego. Wskazanie zaś jako rzekomo naruszonych przepisów art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. miało na celu wyłącznie stworzenie pozorów naruszenia prawa procesowego przez Sąd odwoławczy. O prawidłowości zarzutu kasacyjnego nie decyduje wyłącznie formalne powołanie się skarżącego na naruszenie przepisów dotyczących postępowania odwoławczego, ale istota i realność uchybienia związanego – co do zasady – z procedowaniem sądu drugiej instancji. Rolą sądu kasacyjnego nie jest powtórna, dublująca kontrolę apelacyjną, weryfikacja prawidłowości orzeczenia sądu meriti. Postępowanie kasacyjne służy bowiem, co do zasady, kontroli orzeczeń sądów odwoławczych z punktu widzenia dochowania norm prawa

materialnego lub procesowego. Sąd Najwyższy nie jest natomiast uprawniony do ponownej, samodzielnej oceny dowodów i na tej podstawie – kontroli poprawności poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych.

Uszczegóławiając powyższą ogólną uwagę w odniesieniu do kasacji wywiedzionej przez obrońcę skazanych C. S. i G. S. podnieść należało następujące argumenty.

1. Zarzut z pkt. 1 kasacji jest formalnie poprawny, albowiem dotyczy on postępowania odwoławczego. W warstwie merytorycznej jest on jednak bezzasadny w stopniu oczywistym. Wyeliminowanie z opisu czynu przypisanego oskarżonym C. i G. S. zwrotu dotyczącego zbycia nieruchomości położonych w Dąbrowie, choć redakcyjnie może budzić wątpliwości co do precyzji takiego sformułowania, bezspornie wskazuje, że chodzi o całe rozstrzygnięcie Sądu meriti w tym zakresie. Z opisu czynu wyeliminowano więc nie tyle przedmiotowy „zwrot”, co wszystkie ustalenia związane z zachowaniem, którego dopatrzył się Sąd I instancji. Jeżeli tak, to zmiana ta pociągała za sobą także ustalenie dotyczące łącznych sum stanowiących przedmiot przestępstw przypisanych oskarżonym – nawet, jeżeli tego w wyroku *explicite* nie zawarto. To zaś w konsekwencji doprowadziło do odpowiedniego zmniejszenia wysokości orzeczonych kar. Obawy, jakie w tym ostatnim zakresie wyrażone zostały w kasacji obrońcy ww. skazanych ocenić należy więc jako bezpodstawne.

2. Sąd Apelacyjny nie pominął żadnej z okoliczności kluczowych z punktu widzenia odpowiedzialności karnej oskarżonych, a związanych z wyprowadzaniem środków pieniężnych ze spółki T., o czym przekonują rozważania zawarte na s. 3 – 7 pisemnych motywów zaskarżonego wyroku. Oceny tam zawarte dotyczą każdego ogniwa ustalonego łańcucha zachowań i w sposób dobitny przekonują o intencjach i zamiarze, z jakim działali oskarżeni C. i G. S. i przestępnych skutkach ich zachowań. Ocena obrony jakoby celem tych operacji nie mogło być proste usunięcie majątku i wyprowadzenie mienia ze spółki T., zaś rzeczywisty cel i skutek tych operacji nie został ustalony, jest jaskrawo sprzeczna z wynikami kontroli apelacyjnej zaskarżonego wyroku i stanowi wyłącznie subiektywne odczucie motywowane interesem reprezentowanej strony postępowania. W sposób oczywisty te i pozostałe tezy sformułowane w kasacji, wskazujące na rzekome naruszenie dyspozycji art. 7 k.p.k. wskazują również na niepokodzenie się z ustaloną podstawą faktyczną zaskarżonego wyroku, co – jak wskazano na wstępie – nie wchodzi w zakres kontroli kasacyjnej. Uwagę tę odnieść także należy do rzekomego braku ustalenia zamiaru z jakim działał oskarżony C. S. co do czynu z art. 297 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k., którą to okoliczność wyczerpująco rozważył zarówno Sąd Okręgowy (zob. s. 38 pisemnych motywów), jak i Sąd Apelacyjny (s. 7 uzasadnienia wyroku).

3. Nie ulega wreszcie wątpliwości, że o działaniu oskarżonych wspólnie i w porozumieniu świadczą zeznania przesłuchanych świadków – księgowych

pracujących w firmie T. , z których ponad wszelką wątpliwość wynika, iż polecenia przelewów były wydawane przez wszystkich oskarżonych, co z kolei uzasadnia przypisanie im odpowiedzialności w warunkach współsprawstwa, o jakim mowa w art. 18 § 1 *in princ.* k.k.

4. Sąd Apelacyjny rozważył również zarzut rażącej niewspółmierności kary wymierzonej C. i G. S. , za czym w oczywistości przemawia obniżenie kar jednostkowych wobec obojga oskarżonych (pkt. 1 b i c wyroku), jak i kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wobec C. S. (pkt 1 d wyroku), a rozważania w tym zakresie pozostają na odpowiednim poziomie szczegółowości. Natomiast co do pozostałej części argumentacji, uznać należało, że wkracza ona w nieprzewidziany dla kasacji pochodzącej od strony postępowania obszar niewspółmierności kary (art. 523 § 1 k.p.k.).

Odnosząc się do kasacji wywiedzionej na rzecz A. S. stwierdzić należało, co następuje.

1. Kwestia poczytalności oskarżonej (zarzuty z pkt. 1 oraz 2a kasacji) stanowiła przedmiot dociekań Sądu odwoławczego, który przeprowadził w tym zakresie własne postępowanie dowodowe, którego wyniki zostały szczegółowo i skrupulatnie omówione na s. 17-19 uzasadnienia wyroku. Rozważania te nie dają podstaw do przyjęcia, jakoby objawy wystąpienia choroby afektywnej dwubiegunowej rzeczywiście występowały u oskarżonej tempore criminis. Kluczowe z tego punktu widzenia jest to, że działanie opiniowanej w chwili czynu było zborne i celowe, nakierowane na osiągnięcie określonej korzyści majątkowej. Także charakter zarzucanego czynu wyklucza psychotyczną motywację jego dokonania. Wystąpienia epizodu psychotycznego nie potwierdzają relacje współoskarżonych. Również podczas wizyty lekarskiej jaka miała miejsce 6 sierpnia 2001 r., a więc w dacie położonej w przedziale czasowym czynu, nie stwierdzono wystąpienia ostrych objawów psychotycznych. Wreszcie stwierdzić należało, że biegli z Instytutu Psychiatrii i Neurologii w W., którzy opiniowali oskarżoną w 2017 r. w związku ze sprawą jaka toczyła się w W. przeciwko oskarżonej A. S. , a dotyczącą czynu z dnia 30 grudnia 2009 r. zakwalifikowanego z art. 286§ 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. stwierdzili, iż występujące u oskarżonej objawy choroby psychicznej jedynie w stopniu nieznacznym ograniczały zdolność do rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Opinia przesłuchanych w postępowaniu odwoławczym dwóch biegłych lekarzy psychiatrów jest spójna, kompletna i wzajemnie niesprzeczna. Opiera się również, co istotne, na historii choroby oskarżonej. Sposób rozważenia wszystkich tych okoliczności w postępowaniu odwoławczym stanowi – w ocenie Sądu Najwyższego – przekonującą odpowiedź na podniesione następnie w nadzwyczajnym środku zaskarżenia zarzuty związane ze sferą zdolności oskarżonej do poniesienia odpowiedzialności karnej, zaś przyjęcie, jakoby w okresie objętym zarzutem oskarżona miała, chociażby fragmentarycznie, poczytalność zniesioną lub w

znacznym stopniu ograniczoną plasuje się wyłącznie w sferze niczym niepotwierdzonych przypuszczeń.

2. Za bezzasadne w stopniu oczywistym uznać należy również zarzuty naruszenia dyspozycji art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. poprzez zaakceptowanie ocen i ustaleń Sądu meriti wskazujących na dopuszczenie się przez oskarżoną zarzuconych jej czynów. Podobnie, jak to miało miejsce w odniesieniu do pierwszej z wymienionych kasacji, kwestie których nierozpoznanie dopatruje się obrońca, uszczegółowione na s. 5-6 kasacji stanowiły przedmiot rozważań Sądu Apelacyjnego, o czym przekonują pisemne motywy zaskarżonego wyroku (s. 11-12), częściowo odnoszące się do fragmentów uzasadnienia poświęconych pozostałym oskarżonym. Pozycja oskarżonej jako prokurenta w spółce T. pełnienie tam także funkcji dyrektora ds. finansowych w powiązaniu z faktem, że spółka cywilna G. należała do niej oraz jej matki G. S. - także prokurenta spółki T. oceniane przez pryzmat dyrektyw określonych w art. 7 k.p.k. z oczywistością wyklucza, w zasadzie niczym nieuargumentowane, hipotezy obrony o braku wiedzy co do transferów pieniężnych między tymi spółkami, czy zobowiązań ciążących na spółce T. i świadomości odnośnie rzeczywistego celu tych operacji finansowych oraz braku działania wspólnie i w porozumieniu z pozostałymi oskarżonymi. Rozważania Sądu Apelacyjnego w tym zakresie wskazują na rozpoznanie apelacji obrony A. S. także i w tym zakresie, zaś powody nieuwzględnienia argumentacji zawartej w zwykłym środku zaskarżenia są na odpowiednim stopniu szczegółowości. Przekonuje to o właściwej realizacji powinności wynikających z art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. i świadczy zarazem o oczywistej bezzasadności kasacji w omawianej części.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.